

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/I.,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se ne priobčijo.
Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi: Prostor 1x55 mm
po K 2. Uradni razgasi,
poslano ter notice isti pro-
stor K 3. Pri večjem na-
ročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Naročnina: Po pošti ali z
dostavljanjem na dom za
celo leto K 326, za pol
leta K 168, za četrt leta
K 84, za mesec K 28. Za
inozemstvo mesečno K 45,
letno K 540.

Reklamacije za list
so poštnine proste.

Upravišтво je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/I.,
Učiteljska tiskarna.

Epidemija enket.

Moderna beseda enketa je dobi-
la danes nov pomen. Časih smo o
tej besedi, torej o enketah samih go-
vorili z nekakim spoštovanjem, da-
nes pa se nam zdi, če nas kdo vabi
na enketo, prav tako kakor bi nas
vabil na »foparijo«. Enkete so bile
takrat, ko so se imele pravi pomen,
zbor strokovnjakov in interesentov,
ki so tam povedali svoje mnenje in
svoje stvarne razloge o tem ali
onem vprašanju, ki je bilo v razpra-
vi. Odgovorni činitelji so sklicavali
take posvetovalne seje ali zbornice,
da so ob sklepanju o svojih načrtih
upoštevali stvarne in interesne raz-
loge kolikor mogoče objektivno.

Tega zmisla danes enket nimajo
več.

Znane so nam enket o socijal-
nem zavarovanju, ki so se vršile. Če
pa pogledamo uspehi enket, mora-
mo priznati, da se razlogi niso upo-
števali. Nešteto enket smo imeli o
valuti, o trgovini, o narodnem go-
spodarstvu, o industriji, toda vedno
smo doslej želi neuspehe. Prepove-
doval se je uvoz in izvoz, potem zo-
pet dovoljeval, vselej pa je bil go-
spodarski efekt ta, da so ali cene
poskočile ali pa padle in so pri tem
spekulanti delali imenitne kupčije na
račun državljanov konsumentov.
Ali igra tu nesposobnost vloge ali

namen, je težko dognati brez na-
tačnega poznanja gospodarske po-
litike, toda sum je opravičen, da ti-
či v vsem tem namen buržoazije,
ker je bil efekt skoro vedno isti.

Nismo pa še izčrpali enket. Te
dni sklicujejo enketo o najemniškem
zakonu. Vnaprej že vemo, da ima ta
enketa namen, dati hišnim posetni-
kom več pravic in jih vzeti najem-
nikom, da se na drugi strani za
odpravo stanovanjske bede ne stori
ponekod prav nič, drugod pa le
malo.

Če torej hoče gospoda, ki take
enket sklicuje, dati enketam zopet
prvotni pomen, mora absolutno va-
rovati njih avtoriteto na tak način,
da razlogi in nameni, ki so tam po-
dani tudi nekaj veljajo.

Še eno napake teh enket mora-
mo omeniti. Vse te enket so pona-
vadi nepravilne, brez stvarnih
načrtov in računov. In prav zaradi
tega, ker take enket niso priprav-
ljene ali pa se celo za njimi skriva
drugačen namen, ki ne pride na en-
keti do izraza, so tudi večina vse
take enket zlasti na valutne, indu-
strijske in trgovske pokazate na-
sproten uspeh, kakor so ga navidez
imela.

Tukaj je torej treba temeljite re-
medure.

Kako iz blata?

II.

Prebrisani kapitalisti ter njih ča-
sopisi znajo ljudsko pozornost vse-
lej odvrti od bistva s tem, da raz-
burijo ljudsko maso s kako postran-
sko zadevo, ki jo napilnejo v ne-
skončnost. Za zboljšanje valute gre,
pravijo. Pridno pišejo in pripravljajo
enket in posvetovalne, pošiljajo
komisije v tujino, vse govori in piše
samo o valuti.

Delavno ljudstvo teh skrbi prav
nič ne pozna. Njegova valuta gre
kar naprej dol, kar naprej je treba
želodec bolj prepasovati, pri tem pa
več delati. Prav tako, kakor imajo
kapitalisti vselej dobiček, kadar se
valuta giblje, pa naj se dviga ali pa-
da. Pravočasno so kapitalisti zve-
deli, da bodo poldnevni rezervisti na
orožne vaje in da pojde valuta dol,
zato so pravočasno nakupili tujega
denarja. Kupili so n. pr. laških lir za
milijon kron in jih dobili po 10 kron,
to je 100.000 lir. Ko so zvedeli, da
pojdejo rezervisti v kratkem zopet
domu, so ta tuj denar hitro prodali
in dobili n. pr. za 100.000 lir po 16
kron znesek 1.600.000 kron. Za
1.000.000 kron so dobili 1.600.000, v
par dneh so zaslužili 600.000 kron.
Kdo jih je plačal? Delavno ljudstvo,
seveda! Kajti moka se je podražila
in bo ostala draga, kapitalist pa ima
svoj dobiček v žepu. Ti ne moreš
tega delati. Ne zato, ker nimaš ni-
lijona! Marsikateri kapitalist je za-
služil na ta način 600.000 kron s tu-
jim denarjem. To bi tudi ti znal —
par podpisov, pa je. Toda ti ne iz-
veš o pravnem času, da bodo orožne
vaje, pa tudi o demobilizaciji izveš
prepozno, takrat že ni več tega le-
nega in hitrega zaslužka.

Ali se ti ne zdi, da bi bil že zad-
nji čas, da preneha ta valutna go-
lufija?

Pred vojno si bil navaden dni-
nar in si zaslužil 4 krome na dan. Za
4 krome si si lahko kupil 10 kg naj-
finjšje moke. Danes si gospod po-
slovodja, zaslužiš 100 kron na dan
— pa si kupiš zato 5 kg moke. Tvoji
delavci pa zaslužijo še veliko manj!
Dinar težko da ima 60 kron. Pred
vojno 10 kg moke, zdaj pa samo 3
kilogram. Ali je treba še kaj go-
voriti? Če hočeš to krivico odpra-
viti, pa g. cenzor ne dovoli, ker pra-
vijo gg. kapitalisti, da je država v
nevarnosti in kličejo policaja na po-
moč. Kakor da bi bil njihov dobiček —
država.

Druge valute hočemo! Naši za-
služki naj se plačujejo z blagom, ne
s papirjem!

Zlato danes ni več blago, ker ga
je premalo. Če iščemo na tujem po-
sojila za 500 milijonov zlatih fran-
kov, vemo, da ga ne bomo dobili,
ker nam ga nočejo, pa tudi ne mo-
rejo dati. Odkod bi vzeli toliko zla-
ta, ko ga sami nimajo toliko, kolik-
or papirnatega denarja kroži po
njih državi. Pa na kaj bi nam ga da-
li? Saj pri nas ne kopljejo zlata!
Ali bi ti hotel danes komu kaj po-
soditi? Prežalostne izkušnje imaš. Če
si posodil pred vojno 1000 kron, ves
svoj prihranek od 20 let, ki bi bil ta-
krat lahko kupil celo balo s pohi-
štvom vred zanj, pa dobiš danes teh
1000 kron nazaj, kaj si kupiš za ta
denar? Še prazne postelje ne! Zato
danes nihče ne mara posojati, vsak
hoče le kupovati. Zato je bilo no-
tranjega posojila z vsem pritiskom
tako malo podpisane, čeprav je
denarja dovolj.

Kaj ne bi bilo mogoče posojati
kaj stalnejšega? Kaj, če bi bili naši
finančniki rekli banatskim in dru-
gim bogatašem, ki skrivajo žitne
zaloge: posodite nam pšenico, vrnil
vam bomo tudi pšenico in obresti
bomo plačevali tudi s pšenico. Ali
mislite, da bi v tem slučaju notra-
nje državno posojilo tudi tako slabo
izpadlo?

Prepričan sem, da bi imela dr-
žava toliko žita na razpolago, da bi
ne vedela kam z njim. Seveda bi ga
pustila lahko tam, kjer je zdaj
spravljeno, vzela bi ga le, če bi ga
potrebovala. Za vso to pšenico pa bi
izdala nove novčanice, ki bi se gla-
sile na kilogram pšenice. Take nov-
čanice ne bi bile samo papir, bile bi
resnične nakaznice na blago, in si-
cer na blago, ki ga država res ima,
obenem pa tudi blago, ki ima za vse
ljudi enako ceno — redilno vred-
nost namreč.

Če bi država sezidala moderne
žitnice in v par letih spravila toliko
žita v zalogo, kolikor ga pridelamo
vsako leto, bi imela tega valutnega
temelja 3½ milijarde kilogramov.
Če računamo kilogram pšenice le
po 3 din., bi bilo to nad 10 milijard
dinarjev, pa drugačnih dinarjev, ne-
go so današnji.

(Pšenice pridelamo po Melikovi
knjigi letno 1.800.000.000 kg, drugih
žit 3.600.000.000 kg, če računamo,

da je 1 kg drugega žita vreden le
pol kg pšenice, bi bila druga žita
vredna torej tudi 1.800.000.000 kg
pšenice, skupaj torej 3.6 milijard kg
pšenice).

K socijalnemu zavarovanju.

Ko je bila v odseku razprava o
socijalnem zavarovanju, so se de-
mokrati pobahali v svojih poročilih,
da sta zlasti minister g. dr. Kukovec
in g. dr. Žrjav zastopala stališče, da
ne sme biti v teh zavodih zastopano
delavstvo po dveh tretjinah. S. Di-
vac je z vso odločnostjo zagovarjal
stališče delavstva in je izjavil, da
delavstvo raje prevzame večja bre-
mena, kakor da bi delodajalci odlo-
čevali v zavodih, ki nimajo na njih
prav nobenega interesa, dočim so ti
zavodi eminentne važnosti za de-
lavstvo.

Kljub ugovoru s. Divaca in
stvarni utemeljitvi je dobil predlog
demokratov en glas večine. Nared-
ba oziroma načrt pride še pred
skupščino, ker je vložen miholetet-
ni votum glede nekaterih določb.

Ne moremo si pa kaj, da tukaj
omenimo še, da demokrati zlasti pa
radikalci z ministrom Kukovcem ni-
so zadovoljni. Prav verjetno je, da
minister Kukovec postane v krat-
kem žrtev sedanje vladne krize, ker
bi to ministrstvo in pa ono za no-
tranje stvari radi okupirali nazad-
njaški radikalci.

Ej, gospodje, ta politika ne bo
»držala«!

Rdeči teden za »Naprejem«.

Zadnji dnevi rdečega tedna so
tu. Sodrugi! Zaupniki! Organiza-
cije! Ste-li napravili vsi svojo dol-
žnost? Ako še niste, pojdite te za-
dne dni s podvojeno silo na delo!

Vsak sodrug bodi naročnik »Na-
preja«. Dnevnik stane mesečno
7 din.; kdor tega ne zmora, naj na-
roči tednik »Napreja«, ki izhaja vsak
četrt skupno z »Enakostjo« in ki
stane mesečno samo 1,50 din.

Prispevajte za tiskovni sklad
»Napreja«!

„Striček Vanja“.

Mariborsko gledališče, ki se je
vsled zavlekljivosti popravi v mest-
nem gledališču zateklo v veliko
dvorano Narodnega doma, je v to-
rek zvečer uprizorilo drugič »Strič-
ka Vanjo«, v režiji g. Skrbinka,
Vprizoritev, ki je dosegla najbolj-
še, kar je kedaj nudilo mariborsko
gledališče, je mestoma stopnjevala
posamezne prizore do popolnosti
oderske umetnosti. Bilo je pač,
kakor da so igralci vse svoje veselje
do ustvarjanja, vso voljo do dela in
vztrajnost do zmage in ves svoj
sveti gnev zoper nizkotno materi-
jalizacijo in še nizkotnejšo intrigo
naših dni vili v najsijajnejše razpo-
loženje, ko so podajali Čehove po-
stave in duše — vkljub protestu —
le pred gospodi v parterju, 3 dijaki
in 3 ženskami na galeriji!

Doživeli smo, kar smo si že
dolgo želeli: Poglobljenje, refleksje
duševnega življenja, pri čemur je
izginila šablona igre, tradicionalna
šafaža kulis in ostala le ona nevi-
dna lepota, ki globoko pod površino
pretresa in pretvarja snov naše no-
trajnosti v ona tla, iz kojih se edino
more roditi ona etična moč člove-
štva, ki mora svetiti človeštvu iz
zagate sedanje materije do višin,
kjer leži za sedanost sreča, za bo-
dočnost kal novih smernic člove-
kovega napredka. Doživeli smo
umetnost.

»Striček Vanja«! Prikazala se Ti
je v Tvojem tihem, skoro neslišnem
življenju sreča, žal, opta na trhel

steber. In mirno tekoča pot Tvojih
dni se je vzbočila smelo v strasti,
da si izgubil smer in si zato sirmo-
glavil na poti, ki je strmo pala na
prejšnjo višino nazaj, za lip izgubil
vajeti svoje zavesti in nato spet na-
šel svojo staro življensko cesto, tra-
gičen v svoji grozni resignaciji. Saj
nisi drugo kot odsev vsakega od
nas, ko mu izbegne smelo zaslanjeni
cilj... Zato so vsi, ki so ob Tebi,
enako tragični kakor Ti in mi.

»Striček Vanja«, gosp. Bratine,
zdravnik g. Škerla, ga. Šetinska so
podali toliko, da smo lahko brez
skrbí za njih in za naše gledališče.
A tudi vsi drugi, mlade sile v prvi
vrsti, so se odlikovali v enaki meri,
da bi se moral ponavljati, ako bi
vsakemu posebej hotel povedati naj-
boljše in najlepše besede priznanja.
O režiji sami pa rečem — kakor
stari Trojanci o lepoti Helene —
kratko: dostojno je bila višini umet-
nine.

Ni mi do hvalisanja. Ali Maribor
je v gledališču vzel za podlago vrhu-
ne prejšnjih uspehov. Ako bo vod-
stvo to podlago vzelo za vzletišče
bodočih umetnin — mi moremo le
od srca čestitati!

Še eno »Tabor« je prelomil be-
sedo, da ostane nepristranski in da
hoče le stvarno kritikovati. Sedaj
je odprl predalec onim, ki mesto
Skrbinšek - Bratine kandidirajo v
umetniško vodstvo nekega penzi-
oniranega hrvaškega majorja. »Ta-
bor« je tudi izdal pamfletarno, vsako
moderno umetnost zanikajočo kri-
tiko. S tem je dosegel, da je prišlo
k drugi predstavi »Vanje« le deset
oseb. Vse kavarne in Grajska klet
so bile nabito polne. Ali sme ena
oseba nositi to odgovornost?

Dr. M. Š.

Politične vesti.

+ Nova nakana vladnih strank.
Na osmi seji zakonodajnega odbora
v Belgradu z dne 15. t. m. so za-
stopniki vladnih strank zahtevali, da
se dopolni zakonodajni odbor na šte-
vilo 42 članov, ker ima sedaj le 33
članov, ker so mesta komunističnih
odbornikov izpraznjena. Zahtevali
so, da o izpolnitvi odloči parla-
ment. — Jasno je, da bo večina pa-
lamentna za tako dopolnitev, ker ima-
jo vladne stranke v njem svojo ve-
čino. Na ta način bodo reakcionarne
stranke v zakonodajnem odboru po-
tisile še tisto malo sedanjo opozici-
jo povsem v kot, da bo sedanja re-
akcija imela še svobodnejše roke
kakor jih ima sedaj. Toda s tem na-
meravanim korakom bi pa bilo kr-
šeno načelo proporcije in demokra-
tičnega principa. Potemtakem bi
enaka izpolnitev morala slediti
tudi za parlament. To pa bi bilo
skrajno krivično. Izpolnitev iz-
praznjenih komunističnih mest bi se
po vseh demokratičnih principih
mogla izvesti edino z razpisom
novih volitev v narodno skupščino.
Namero vladajočih strank pa odloč-
no odklanjamo in svarimo pred njo.

+ Zavarovanje zasebnega urad-
ništva in zakon o invalidih. Socijal-
nopolitična sekcija zakonodajnega
odborna je 16. t. m. razpravljala o za-
varovanju zasebnega uradništva.
Sekcija je načelno sklenila, da se
začasna, sedaj le za Slovenijo ve-
ljavna naredba o zavarovanju za-
sebnega uradništva razširi na vso
državo. V tem oziru je sekcija spre-
jela osnovna načela te naredbe. Re-
ferent soc. dem. poslanec s. Divac
poroča o uredbi plenemu zakono-
dajnega odbora. Sekcija je dalje
razpravljala o spremembi uredbe o
invalidih. Invalidom pod 50% nespo-
sobnosti za delo se prizna samo
osnovna pokojnina brez draginjske
doklade. Vdove padlih v starosti
pod 40 let, ki so sposobne za delo,
dobivajo samo osnovno pokojnino
brez draginjskih doklad. Družino
padlih vojakov dobivajo doklade za
orožje, ako plačujejo 30 dinarjev.

neposrednega davka mesečno, a ne
kakor do sedaj 50 dinarjev. (Na teh
izpremembah v invalidnem zakonu
nosijo seveda krivdo meščanske
stranke.)

+ Blokada Jugoslavije zaradi
Albanije? Dunajski korespondenčni
urad poroča brezlično iz Pariza:
Pod predsedstvom belgijskega po-
slanca se je danes sestal svet zve-
ze narodov, da ugotovi ali bi se mo-
gla zoper Jugoslavijo, radi tega, ker
ni izpraznila Albanije, uvesti blo-
kada, kakor to predvideva člen 16.
pravilnika zveze narodov.

+ Če buržoazija štedi. Po novi
naredbi, ki jo pripravljajo v finan-
čnem odseku, bo dobil ministrski
predsednik 362.50 din., ministri 290,
a državni podtajniki 145 dinarjev.
dnevne naklade na stalne plače. O
zaradi, ki jo vsak tak možakar po-
leg tega napravi, pa govoriti ni tre-
ba. Ali se potem čudite, da se me-
ščani med seboj tako ludo kregajo
za stolčke? In da je nastal v radi-
kalni stranki oster razpor, ker hoče
dobra tretjina njenih poslancev do
vladnih sedežev?

+ Boj za notranje ministrstvo se
je vnel v Belgradu med radikali in
demokrati. Demokrati so odklonili
predlog radikalcev, po katerem naj
bi demokrati dobili zunanje ministr-
stvo, odstopili pa radikalcem notra-
nje ministrstvo. Pripravljeni pa so
odstopiti finančno ministrstvo radi-
kalcem. — Demokrati že vedo, kak-
šna moč je ministrstvo za notranje
zadeve!... Boj, ki se je vnel, je boj
za premoč.

+ Kumanudi odstopi? Belgrajski
»Balkan« prinaša vest, da finančni
minister dr. Kumanudi odstopi, čim
se vrne s svojega potovanja domov.
Nimamo nič proti temu, prepričani
pa smo, da ne doživi ta nesrečna
država pod njegovim naslednikom
nič boljših časov. Ker, kaj naj bi do-
brega prišlo iz krogov naše zaslep-
ljene, profitorske buržoazije?

+ K bolniškemu zavarovanju.
Minister za socialno politiko je ime-
novljal nadzorstveni odbor okrožne
blagajne za zavarovanje delavcev
v Belgradu. Ta blagajna bo v svr-
ho zavarovanja delavcev v slučaju
bolezni poslovala za Srbijo, Južno
Srbijo in Črno goro.

+ Italijanska socialistična stranka iz-
ključena iz tretje internacionale. Kakor
poročajo italijanski listi, je moskovski iz-
vrševalni odbor s svojim sklepom od 2.
novembra končno definitivno izključil socia-
listično stranko Italije iz tretje internacio-
nale, ker tajni milanski kongres socialne re-
volucije in se je izkazal kot opora opor-
tunisti. Na seji vodstva socialistične stranke
je poročal Serrati o neuspehu sestavi
nove internacionale.

+ Socijalna gibanja v Češkoslo-
vaški. Že večkrat smo poročali o
veliki stavki, ki jo rudarji priprav-
ljajo na Češkoslovaškem radi zni-
žanja plač, kar hočejo izvesti pod-
jezniki. Stavka se ne bo dala prepre-
čiti, ker so kapitalisti trdovratni in
priprave se vrše na obeh straneh z
mrzlično naglico. Nič bolje pa ni z
drugimi industrijami. Izgleda, da so
si dali sploh vsi češkoslovaški indu-
strijalci parolo za skupen nastop v
prid svojim razrednim koristim.
»Pravo Lidu« poroča te dni, da kro-
ži med tekstilnimi fabrikanti pismo,
s katerim zveza delodajalcev po-
zivlja vse svoje člane, da v slučaju
ene same majhne stavke v kateri-
koli tvornici takoj pomeče korporati-
vno vse svoje delavstvo na cesto,
bodisi da kaže kakšne stavkovne na-
mere ali ne, in da zaprejo vse svoje
obrate. Boj bo torej zelo hud in s
strani delodajalcev brezobziren do
nesramnosti. Češkoslovaške stro-
kovne organizacije pa so, kakor
znano, med najbolj močnimi in di-
scipliniranimi. Boj, ki se vodi ne-
daleč od nas, bo gotovo imel tudi
važne posledice za naše delavstvo.

+ 9000 milijonov svojih kron je
izdala češkoslovaška vlada za gro-
zilno mobilizacijo svojih čet proti
Madžarski. Mobilizacija ni pomaga-

la absolutno ničesar, ker bi s samo energično diplomatsko intervencijo v Budimpešti dosegli isto, kar je bilo doseženo: da je moral ekscesar z velikim flaskom iz Madžarske, kjer ga Horthy itak ni maral. Trosil se je samo po nepotrebnem ljudski denar — kakor pri nas. Ampak Češkoslovaška ne bo imela vsaj nobenih drugih neprijetnih posledic, za kar za sebe ne more jamčiti, zlasti ne v vprašanju Albanije.

Nainovejš.

SPOR O VEČINI.

Radikalci bi radi... demokrati bi radi...

LDU Zagreb, 17. nov. „Jutarnji list“ poroča iz Beograda, da je ministrski predsednik Pašić izjavil na sestanku z Ljubo Davidovićem, da zahteva radikalna stranka zase portfelj ministra za notranje zadeve. Po izjavi vplivnega glaznega demokratske stranke so demokrati pripravljeno odstopiti radikalcem finančni portfelj, nikakor pa ne notranjega.

LDU Beograd, 17. nov. Danes ob 10 je imel demokrati klub sejo, na kateri se je sklenilo, da se portfelja za notranja dela ne sme prepustiti kateri drugi stranki in da mora na vsak način ostati v rokah demokratov.

LDU Beograd, 17. nov. Nocoj se bodo sestali delegati demokratov in radikalcev, da se posvetujejo o daljšem skupnem delu v parlamentu. V parlamentarnih krogih se govori, da bodo trajala pogajanja dva tedna in da bo dotedaj že pripravljen volilni zakon, da se v primeru nesporazuma more apelirati na narod.

ALBANSKO VPRAŠANJE.

LDU. Dunaj, 17. nov. Dunajski korespondenčni urad poroča iz Pariza: Svet zveze narodov je včeraj sklenil, pretresati albansko-jugoslovensko sejo v javni seji. »Petit Parisien« doznava, da je veleposlaniška konferenca prešla depešo belgajske vlade, v kateri se sprejema odločitev o novih mejah in v kateri se naznanja, da bodo jugoslovenske čete takoj izpraznile zasedeno albansko ozemlje.

ČEŠKOSLOVAŠKI PRORAČUN.

LDU. Praga, 17. nov. Po naknadnem kreditu k proračunu, ki se je predložil k državnemu proračunu za leto 1921., znašajo skupni izdatki za leto 1921. 18.626.000, dohodki pa 15.399.000 češkoslovaških kron. Da se krijejo izdatki državnih potrebščin, se vlada pooblašča k kreditnim ciljske svrhe. Izdatki za državne investicije za leto 1921. se določijo na 3.273.000 kron in se vlada pooblašča, da dobi to vsoto s kreditnimi operacijami.

GLAD V RUSIJI.

LDU Moskva, 16. nov. (Brezlično.) Umrljivost radi lakote glazno napreduje. Samo v okraju Bogatirja je umrlo 4400 oseb.

Dnevne vesti.

Klerikalci snubijo železničarje. „Novi čas“ piše: „Koliko časa bode še mučili odpuščene železničarje? Pred nekoliko dnevi smo čitali v listih, da bo že vendar enkrat rešeno vprašanje odpuščanih železničarjev. Mora se reči, da tako krute kazni še ni izlepa kdo naložil nedolžnim žrtvam, kakor so morali to prenašati povsem poštini in neomadeževani železničarji. Opo-minjamo in prosimo vse činitele, ki se zanimajo nekoliko za poštenje v Jugoslaviji, da napno vse moči, da prej kot mogoče spravijo odpuščene železničarje z vsemi praviciami na njih prejšnja mesta. Gospoda vprašamo, kako si predstavljajo življenje brez zaslužka in vsake podpore? Vsi so nagi in bos, otroci brez vseli sredstev za šolo, zima je tukaj i. t. d.“ — Kdo pa je bil tisti, ki je železničarje odpustil iz službe. Ali niste bili ravno vi tisti, gospoda klerikalci, ki ste pometali uboge železničarje na cesto, da ste jim odjedli kruh! In sedaj pišete, kakor da vam je res kaj za te nesrečneže. Hina vci! — Če pa je pisal v „Novi čas“ to notico kak železničar sam, potem je pač s slepoto udarjen, da ne ve, da so se ravno klerikalci in dr. Korošec v Belgradu ves čas, kar so bili še po stavki železničarjev na vladi, najbolj zoperstavliali zoper ponovne in energične zahteve socialistov, da se vsi odpuščeni železničarji sprejmejo takoj zopet nazaj v službo. — Zaveden železničar.

Beda dijaštva. »Slovenska dijaška zadruga v Brnu« ima namen omogočiti z gnotne strani študij slovenskim dijakom na visokih šolah v Brnu. V to svrlo je dobivala preteklo leto potrebna sredstva od pokrajinske vlade za Slovenijo (od tehniško-visokošolskih fondov, poverjenstva za uk in bogoustanje, poverjenstva za knetištvo in odseka za prehrano), razen tega pa je prispevala vsa slovenska javnost z dobrovoljnimi doneski. Z navedenimi dohodki je zadruga zagotovila v preteklem letu študij revnim dijakom, s čemur je pa tudi izčrpala svoja sredstva. V velikih pomanjkljivostih je pa prevzela vso akcijo za podporo dijaštva v inozemstvu v svoje roke centralna vlada v Beogradu, s čemur je bil zadrugi njen delokrog omejen. Kljub temu pa so člani zadruge nabirali dobrovoljne prispevke in zbrali na ta način 8000 Kč. Ker centralna vlada še ni rešila prošnje za štipendije, je vse naše dijaštvo v Brnu na račun omenjenih podpor zadolženo in prišlo s tem v najobupnejši položaj. To krizo je pa še povečal rapidni pad naše valute in s tem povzročil, da bo vse naše dijaštvo v najkrajšem času moralo zapustiti Brno, ako ne pride takojšnja pomoč. S tem bi pa bili v prvi vrsti prizadeti dijaki, ki so poleg več študijskih let izgubili deloma tudi svoje zdravje in ki ne morejo dovršiti svojih študij v domovini. »Slovenska dijaška zadruga v Brnu« se obrača z obupnim klicem na vso slovensko javnost in prosi vse, ki ne žele pogina našega inteligentnega naraščaja, da prispevajo v najobilnejši meri in kolikor mogoče hitro. Vse naklonjene vsote naj se blagovoljno poslati »Slovenski dijaški zadrugi v Brnu« na pošto čekovni račun 20140 v Ljubljani.

nt. Slovensko dijaštvo v Brnu je v obupnem položaju, edina rešitev mu je hitra pomoč. (Prosim vse slovenske časopise, da ponatisnejo ta klic na javnost.) — Odbor.

Striček Vanja smo ponovili, ker je bil zadnjič list zaplenjen in ga mariborski naročniki, ki so interesirani, niso prejeli.

Občinsko sodišče v Ljubljani je v svoji seji dne 16. novembra 1921 določilo še naslednje maksimalne cene: Meso: Drobna: Kostrunovega mesa 20 K za kg, jagetne 24 K za kg, kozličevina 24 K za kg. Mleko: 1 liter mleka 8 K. Kruh: Beli kruh štruca 90 dkg 16 K. Beli kruh štruca 45 dkg 8 K. Črni kruh hlebček 1 kg 10 K. Črni kruh hlebček 50 dkg 5 K. Ržen kruh hlebček 90 dkg 12 K. Ržen kruh hlebček 45 dkg 6 K. Zemlje navadne kos 5 dkg 1 K. Zemlje navadne 1 kg 20 K. Zemlje mlečne in maslene nimajo maksimalnih cen ter se prodajajo kot luksuzno pecivo. Te cene stopijo v veljavo z dnem 19. novembra 1921.

Res kulturno delo. Pri podružnici »Svobode« Glince se je v ponedeljek dne 14. t. m. vršilo ponovno predavanje. Sodr. Milhevc nam je govoril o naši industrijski politiki. Predavanju, ki je bilo vseskozi interesantno, so naši sodrugi pazno sledili. Vodstvu podružnice gre priznanje. Z vso paro deluje za vzgojo tistega nezavednega delavstva, ki je največji sovražnik našega razrednega boja. V bodoče se vrše vsak ponedeljek predavanja zanimive vsebine. (Ustanovili smo nekako ljudsko vseučilišče.) Sodrugi, posegajte po orožju zoper nevednost! Obiskujte predavanja!

Prošnja. Na tukajšnjem zavodu za slepce se je pričelo s tekočim šol. letom poučevati cifre. Oglasilo se je za pouk 10 gojencev, ki jih poučuje priznani strokovnjak g. Ivan Kiferle. Ker nima zavod na razpolago dovolj ceter, se obračamo tem potom do usmiljenih src in prosimo, ko bi nam moglo to ali ono nakloniti kakce cifre brezplačno ali proti mali odškodnini. Cifre naj bi se blagovolile oddati v zavodu Stara pot 3. Pripravljeni pa smo po obvestilu tudi sami poslati pouke. V služnji za bi prejeli več ceter, izročili bi iste v popolno last pridnim ubožnim gojencem. — Kuratorji za oskrbo slepcev v Ljubljani.

Železniška nesreča. Na progi Belgrad - Niš je bila 16. t. m. velika železniška nesreča. Trčila sta dva vlaka. Mrtvih in ranjenih je več oseb.

Sodna razprava proti atentatorjem. Preiskava o tentatu na kralja v Belgradu bo te dni definitivno končana. Mesni sodnik bo od 180 oseb, ki se nahajajo v zaporu, tožil 80 oseb »glede katerih obstoji največ in najzanesljivejših dokazov«. Sodna razprava se bo pričela za mesec dni.

Maribor.

O narodnih junakih, ki so pretepli kolporterja Rajerja smo dobili še to-le poročilo: Žalostni junaki tega obžalovanja vrednega pretepa so g. Ivan Skrijanec, železniški uradnik (to je znani Johann iz Trsta) in brata Korenčan, eden uradnik podružnice Kreditne banke. Četrtega gospoda baje še ne poznajo. Policij-

ska agenta Celcer in Cimerman sta došla na zahtevo občinstva intervenirati, a vkljub navzočnosti teh dveh, je še eden junakov tako sunil s pestjo Rajerja, da mu je zlomil rebro. Tudi z nogami so obdelovali moža, ki si s kolportažo služi vsakdanji kruh. Johann Skrijanec je kričal: je že prav, pri nas ne potrebujemo nobenih časopisov. To zaplankanemu Johannu prav radi verujemo. Značilno je, da je trgovec g. Z., ki je spričo tega dogodka protestiral proti hudobnemu postopanju imenovanih junakov in zahteval policijo, sama policija aretirala. Tega slučaja ne bomo pustili iz vidika, dolžnost oblasti pa je, da odpokličejo ljudi, ki se v Mariboru ne znajo obnašati dostojno. Potrebujemo ljudi, ki bodo zgledno vplivali in ne kot dosedaj v sramoto svojemu narodu. — Pred približno enim mesecem n. pr. je neki uradnik napolnjen narodne navdušenosti v formi alkohola odtrgal nekemu trgovcu firmo. Drugi dan je prošil v svoji zgrevanosti opuščanja, češ, da je bil nahujškan; ker pa je bila zadeva že naznanjena, je bil obsojen na 200 K globe. — To so žalostna dejstva takozvane narodne navdušenosti, ki škodujejo našemu ugledu. Žalostno pa je, da se to ni preprečilo z one meročajne strani, ki nosi danes vso moralno odgovornost. Pričakujemo da bo novi mariborski vrtnar porazal vse te izrastke v našem vrtni!

Koncert »Glasbene Matice« v soboto večer je uspel dobro, čeprav naša hipernarodna družba ni čutila potrebe, dvorano napolniti. Veliki moški in ženski zbor je glasovno močan in dober, ter je pod vodstvom g. O. Deyva prednašal lepo skoro vse pevске točke, dasi ni bil vselej v oblasti pevovodje. Goriška »Njega ni« je lep, ali malo preveč izumetničen zbor. Gospod pevovodja je pričel slediti v svojem vsvarjanju našim modernim, s kakšnim uspehom, danes še ne moremo reči. Predzadnja pesem po Zupančičevem besedilu: »A ljubica, zdaj je dan« ni bila z uspehom izvajana. Tudi v pesmi »Svoboda na poljani« je ženski zbor prehiteval, pa to so telmične napake, ki se bodo spričo bogatega materiala, ki je v »Matici«, popravile in vodile zbor do večjih uspehov. — Da se na dan resnih umetniških prireditev prirejajo politični shodi in veselice pa je znak dobe in pečat naše nekulture. X.

Vsem pevcem in onim, ki imajo veselje do petja, in teh je še mnogo med delavstvom, nujno priporočamo, da se nemudoma priklase k pevskemu zboru »Svobode« v Mariboru. To velja tudi za pevke. Koliko dobrih pevcev je med delavstvom, ki bodo v čast delavski kulturi, ako žrtvujejo dva večera v tednu v krogu svojih tovarišev. Zlasti sodruga železničarje opozarjamo na to. Storitore to dolžnost, ki vam jo velevala delavska skupnost. Priklase sprejema »Svoboda« vsak dan v društveni sobi, Delavski dom.

Nošnja orožja je civilnemu prebivalstvu prepovedana. Ruski koza-

ki — tuji državljani — ki prirejajo cirkuške predstave, seveda nosijo orožje od nog na glave na sebi. Ali je za cirkus to tudi potrebno?

Iz stranke.

Ljubljanske sodruga opozarjamo na današnje diskusije, ki se bo vršila, kakor vsak petek ob 20. uri v mali dvorani Mestnega doma.

Iz strok. organizacije.

Pokrajinski zadrugi brivskih mojstrov v Ljubljani. Osrednje društvo brivskih in lasničarskih pomočnikov zahteva od naslovne zadruge, da se v roku 8 dni od objave te notice v »Napreju« od obeh strani skliče enketka, na kateri bi se medsebojne zadeve mirnim potom rešile, ker so nekateri gg. mojstri prekršili delovno pogodbo. Tudi se naj na tej anketi poravnajo obdolžitve, češ, da so bili gg. mojstri od organizacije pomočnikov ovađeni davčni administraciji glede odmere dohodninskega davka. Organizacija pomočnikov ima v rokavi dopis delegacije ministrstva financ v Ljubljani, ki jasno dokazuje popolno neosnovanost tozadevnih napadov na organizacijo s strani nekaterih gg. mojstrov, o čemur se bodo gg. mojstri na enketi lahko prepričali. Ako ne bi naslovna zadruga privolila sklicanju anketa in obvestila o tem podpisano društvo, bo le-to prisiljeno, da si poišče zadoščenja pri višjih oblasteh. — Osrednje društvo brivskih in lasničarskih pomočnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Podr. org. čevljarskih pomočnikov v Ljubljani sklicuje svoj redni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 20. t. m. ob 9. dopoldne v gostilni Čenčič, Sv. Petra nasip št. 71 (pri mostu) s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav in poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo kontrole. 5. Volitev novega odbora. 6. Raznosterosti. — Ako bi občni zbor ob napovedani uri ne bil sklepčen, se bo vršil pol ure kasneje, ne glede na število navzočih članov, drugi občni zbor. — Odbor.

Kulturni vestnik.

V opernem gledališču v Ljubljani priredi dne 22. t. m. g. Pavle Holodkov, ruski bariton iz Moskve in prvi solist belgajske opere umetniški koncert. Vstopnice običajno pri blagajni.

Po svetu.

— Stroški mobilizacije na Češkoslovaškem so znašali 900 milijonov Kč. — In koliko pri nas?

— Clemenceau piše velikansko knjigo svojih spominov in izkušni svojega dolgega življenja. Pravi, da knjige ne bo mogel končati pred tremi leti. Bog vedi, če bo francoski tiger govoril tudi o tisti izkušnji, ki jo je doživel za svojega vladanja — da se namreč vse človeštvo le ne da prikleniti v spone takih reakcionarnih mentalitet, kakor je njegova.

Začasna delavska zavarovalnica zoper nezgode in Okrajna bolnišnica blagajna za Slovenijo v Ljubljani nameravata zgraditi v Ljubljani na slavišču ob Miklošičevi cesti nasproti justične palače skupno uradno postopje in razpisujeta za pridobitev načrtov

Javen natečaj,

ki je omejen na arhitekta prebivajoče v kraljevini Srbov, Hrvalov in Slovencev. Udeležiti se morejo natečaja tudi inozemski arhitekti, morajo pa biti jugoslovanske narodnosti.

Osnutki, ki jih je v zmislu razpisnega programa in pogojev izdelati v merilu 1:200, morajo biti izročeni do dne 15. januarja 1922 ob dvajsetih gradbenemu odseku v Ljubljani, Solski drevored 2, I. nadstropje v zapečatenih ovojih z geslom.

V presojevalno komisijo so izvoljeni sledeči gg.:

Ing. Anton Klinar, gradbeni direktor, kot predsednik;
dr. Demeter Bleiweis, šefzdravnik Okr. bolniške blagajne;
ing. Jaroslav Foerster, namestnik ravnatelja tehniške srednje šole;
ing. Ciril Koch, mestni višji gradbeni svetnik;
Ivan Kocmur, ravnatelj Okrajne bolniške blagajne;
dr. ing. Alojzij Král, univerzitetni profesor;
ing. Matko Prelovšek, mestni višji gradbeni svetnik;
dr. Anton Sagadin, ravnatelj Delavske zavarovalnice;
ing. Viktor Skaberné, višji gradbeni svetnik (vsi stanujoči v Ljubljani).

Za osnutke, ki jih bo presojevalna komisija spoznala za najboljše, so določene tri nagrade, in sicer:

I. nagrada v znesku 10.000 Din.,
II. nagrada v znesku 7.500 Din.,
III. nagrada v znesku 5.000 Din.

Za eventualni nakup nadaljnih treh osnutkov, ki sicer ne bi bili odlikovani, pač pa od presojevalne komisije v nakup priporočeni, je določenih trikrat po 2.500 Din.

Za izgotovitev konkurenčnih načrtov potrebne pripomočke, razpisne pogoje in druge podatke dobijo zainteresirani poštino prosto pri podpisnem gradbenem odseku.

V Ljubljani, dne 14. novembra 1921.

Gradbeni odsek

Delavske zavarovalnice zoper nezgode in Okrajne bolniške blagajne.

Čitajte velezanimivo študijo
Dr. Oto Bauer - Uratnik
Pot k Socijalizmu.

Cena K 2.—

Naroča se v upravi »NAPREJ«.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Gosposvetska cesta 2.

Šivalni stroji izborna konstrukcija in elegantna izvištev iz tovarne v Lincu. — Ustanovljena leta 1867.

Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji »Adler«.

Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarov.

Dürkopp, Styria, Waffennrad.

Začasno znižane cene!

Ure budilke, nihalke, verižice, zlatino, srebrnino, očale in poročne prstane

kupite najbolje pri

A. Lečnik,

urar in zlatar,

celje, Glavni trg št. 4.

Popravila dobra in točna. Zlomljeno zlato in srebro plačujem po najvišji ceni.

Jos. Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

priporoča

najcenejši nakup

na debelo in drobno:

galanterijo, srajce, kravate, nogavice, moške in ženske, šolske potreščine, jedilno orodje, žlice, vilice, aluminium, toaletno milo, ščetke za obleko, glavo, zobe in konje, čevljarsko orodje rinčice, dreto, sukanec. Istotam se dobe najboljši ŠIVALNI STROJI za rodbinsko in obrtno rabo, vse potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, NA DEBELO deli za :::: kolesa in šivalne stroje, igle, olje itd. ::::

COSULICH-LINE

(prej AUSTRO-AMERIKANA)

Trst-Amerika prevaža potnike v New-York redno 3krat, v Južno-Ameriko po 1krat mesečno. — Pojasnila in prodaja vozniških listkov.

SIMON KMETEC, glavni zastopnik za Slovenijo v Ljubljani, Koledvorska ulica 26.